

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Zaključci i preporuke Regionalne konferencije “Poplave u Jugoistočnoj Evropi – naučene lekcije i dalji koraci”

Regionalna konferencija pod nazivom “Poplave u Jugoistočnoj Evropi – naučene lekcije i dalji koraci” održana je u Sarajevu u periodu od 5. do 6. novembra 2014. godine. Konferenciju je organiziralo Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine u saradnji sa Misijom OSCE-a u Sarajevu i Centrom za sigurnosnu saradnju Racviac iz Zagreba. Na konferenciji su učestvovali predstavnici državnih i entitetskih institucija i organizacija od značaja za sistem zaštite i spašavanja, predstavnici entitetskih uprava civilne zaštite, Odjela za javnu sigurnost Brško Distrikta, značajni autoriteti iz oblasti zaštite i spašavanja republika Slovenije, Hrvatske, Srbije, Makedonije, Rumunije, Albanije, Turske i Crne Gore, te predstavnici međunarodnih organizacija – OSCE-a, UNDP-a, UNICEF-a, WMO i ECHO (organizacija Evropske komisije za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu).

Svjesni uzroka i posljedica poplava 2014. godine i važnosti poduzimanja zajedničkih akcija, predstavnici nadležnih institucija, jedinica lokalne uprave, akademske zajednice, iz različitih sektora od važnosti za poplave i međunarodnih organizacija, koji su učestvovali na konferenciji o poplavama, saglasne su da je konferencija o ovoj temi potpuno opravdala njenu organizaciju i, kroz konkretne prezentacije i diskusije, rezultirala sljedećim **zaključcima** i **preporukama**:

1) ZAKLJUČCI

1. Problem poplava, jačih i većih razmjera, je blisko povezan sa slivovima rijeka koje su pružaju kroz teritorije više država, i otuda se zahtijeva hitna bliska i djelotvorna regionalna saradnja u kontroli i zaštiti od poplava u svjetlu EU Direktive o poplavama. Zbog toga je od ključne važnosti povezanost ranjivosti infrastrukture riječnih tokova sa zajedničkim mjerama prevencije i pripravnosti za poplave.
2. Razvoj sposobnosti iz Mehanizma civilne zaštite EU (novi Mehanizam civilne zaštite u Europkoj uniji), u kombinaciji sa provedbom politika prilagođavanja na klimatske promjene i zaštite životne okoline, također je područje od važnosti za prevenciju i pripravnost za poplave (poput usklađivanja propisa, efektivnije i

*Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine*

djelotvornije funkcije koordinacije, itd.), koje treba biti u fokusu zalaganja država i regionalne saradnje.

3. Konkretnija područja regionalne saradnje u prevenciji i pripravnosti za poplave u svjetlu EU Direktive o poplavama i Okvirne direktive o vodama bi trebala biti sljedeća kombinacija mjera: sektorsko (klastersko) upravljanje i koordinacija, procjena rizika poplava, mapiranje rizika poplava, komuniciranje o rizicima poplava, planiranje po rizicima poplava, kontrola i mitigacija poplava (hidro-meteorološki i poplavni monitoring i prognoziranje itd), rano upozoravanje, usklađivanje propisa i prakse (sa EU Direktivom o poplavama), zajednička izgradnja operativnih kapaciteta, obučavanje i vježbe i zajednička evaluacija mjera, kroz komisije riječnih slivova i druge relevantne organe za bilateralnu saradnju država regije.
4. Integrirano upravljanje rizicima i prilagođavanje klimatskim promjenama unutar države treba postati dobra praksa i, kao takvo, obuhvatiti sve relevantne glavne aktere u prevenciji i pripravnosti za poplave i druge uzročne opasnosti (hazarde) i nesreće vezane za poplave, kroz nadležne organe za civilnu zaštitu/ zaštitu i spašavanje (uključujući referentne sektore), na svim nivoima organizacije, kao središnjoj organizaciji (ovog segmenta sistema sigurnosti – op.aut.). Takav okvir (prepoznat u UNISDR Hyogo okvirom za akciju u redukciji katastrofa) treba biti regionalno međusobno povezan.
5. Moraju se reducirati i pojednostaviti birokratski postupci u procesu procjene šteta i analizi rizika i slijediti linija institucionalnih nadležnosti utvrđenih relevantnim zakonima.
6. Promjena klime je očigledna, vjerovatno će rezultirati ekstremnim promjenama vremena, škodljivijim hazardima i, vrlo vjerovatno, još škodljivijim hazardima i novim nepoznatim okolišnim, zdravstvenim i drugim rizicima, te je stoga potrebno pridržavati se globalnih i regionalnih propisa i planiranja i kao takva zahtijeva hitno tretiranje rizika i komuniciranje o rizicima.
7. Svaka institucija učesnica konferencije će, u skladu sa zaključcima, identificirati konkretne preporuke u odnosu na rizike poplava i rizika vezanih za poplave, na razmatranje i provedbu od strane svih unutardržavnih nivoa vlasti, kao i međunarodnih organizacija i drugih relevantnih organa. Institucije učesnice konferencije će interno razmatrati preporuke (maksimalno po 5 mjera iz svake

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

grupe – unutardržavnih i regionalnih) “u postupku tišine” u periodu do 7 dana (počevši od dana prijema na razmatranje), potom iste dostaviti Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine na razmatranje, uređivanje i dotjerivanje u saradnji sa su-organizatorima, nakon čega će preporuke sa zaključcima biti objavljene javnosti (na web stranicama ko-organizatora – op.aut), a potom će iste biti dostavljene donosiocima politika i donosiocima odluka na provedbu, u domenu maksimuma dobre volje, odgovornosti institucija vlasti javnosti, kao i raspoloživosti resursa i finansijskih sredstava.

2. PREPORUČENE MJERE I AKCIJE (UKOLIKO SE MOGU IDENTIFICIRATI)

Mjere i akcije institucija, organa i organizacija koje su dostavile preporuke do kraja novembra 2014. godine, predstavljene su u sljedećem formatu po 5 unutardržavnih i regionalnih mjera u prevenciji i pripravnosti, odnosno :

I - UNUTARDRŽAVNI NIVO

Mjere prevencije i pripravnosti

- **M-1: Pojačati stručno- kadrovski inspekcijske organe i njihov inspekcijski rad, kao i kontrolu rada inspekcijskih organa, u svim relevantnim oblastima u kojima zbog izostanka primjene propisa ili neadekvatnih propisa dolazi do poplava (prostorno planiranje, urbanizam, vodoprivreda, i dr. zakonima utvrđene oblasti).**

Upravo je najveći problem, koji je uzrokovao pojavu katastrofa u BiH, nelegalna gradnja i neadekvatno održavanje infrastrukture zbog kojih su u 90 % slučajeva i nastale pomenute katastrofe.

Uključene institucije: nadležna resorna ministarstva i upravne organizacije za inspekcijske poslove i vlade entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Očekivana koordinacija: nadležna resorna ministarstva i drugi organi uprave entiteta i Brčko Distrikta.

Očekivani rok za implementaciju: kontinuirano, uz najmanje jedan godišnji izvještaj o izvršenim inspekcijama i poduzetim mjerama, uz osigurano odgovarajuće učešće javnosti.

Predlagač: Ministarstvo civilnih poslova BiH

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

- **M-2: Pronaći finansijska sredstva za izradu hidrogeoloških karata i Inženjersko-geoloških karata za područje Bosne i Hercegovine, koje bi dale do određene dubine zemlišta analizu slojevitosti i hidrološki sastav istog, a što bi na kraju rezultiralo adekvatnom prevencijom i smanjenjem katastrofa u BiH.**

Uključene institucije: nadležna resorna ministarstva i upravne organizacije za inspeksijske poslove i vlade entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Očekivana koordinacija: nadležna resorna ministarstva i drugi organi uprave entiteta i Brčko Distrikta.

Očekivani rok za implementaciju: kontinuirano, uz najmanje jedan godišnji izvještaj o izvršenim inspekcijama i poduzetim mjerama, uz osigurano odgovarajuće učešće javnosti.

Predlagač: Ministarstvo civilnih poslova BiH

- **M-3: Formirati operativnu strukturu - timove za spašavanje na vodi, koji u skladu sa Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju čine mješovitu jedinicu za zaštitu i spašavanje na nivou Bosne i Hercegovine.**

Opremanje i specijalističko obučavanje vršiti po standardima interventnih modula civilne zaštite iz Mehanizma civilne zaštite Europske unije (kojem BiH treba da se pridruži polovinom 2015. godine).

Razmotriti mogućnost da ovi timovi, koji se trenutno opremaju iz međunarodnih grantova, imaju mandat da operativno djeluju na cijelom prostoru BiH, ne samo prilikom pružanja pomoći dr. državama.

Uključene institucije: nadležni organi za civilnu zaštitu entiteta i Brčko Distrikta BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Ministarstvo odbrane i Oružane snage BiH, kao i ostali organi BiH, entiteta i Brčko Distrikta BiH od značaja za zaštitu i spašavanje

Očekivana koordinacija: Ministarstvo sigurnosti BiH.

Očekivani rok za implementaciju: do kraja 2015. godine.

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine

- **M-4: Upostaviti centre spašavanja na vodi i formirati jedinice spašavanja na vodi i traganja pod vodom po većim centrima u entitetima i Brčko Distriktu**

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

BiH, u skladu sa procjenama ugroženosti od poplava koji gravitiraju većim rijekama po podslivovima

Strukturu ove jedinice treba da čini većinom profesionalna struktura za zaštitu i spašavanje u entitetima i Brčko Distriktu BiH (vatrogasci – spasioci), koja ima profesionalnu obavezu odziva i prvog odgovora, uz jačanje i okupljanje ronilačkih, kajakaških i drugih klubova i organizacija udruženja građana oko ovih centara i profesionalnih snaga prvog odgovora.

Opremanje i specijalističko obučavanje vršiti po standardima interventnih modula civilne zaštite iz Mehanizma civilne zaštite Europske unije (kojem BiH treba da se pridruži polovinom 2015. godine).

Uključene institucije: nadležni organi za civilnu zaštitu entiteta i Brčko Distrikta BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, kao i drugi organi vlasti u entitetima i Brčko Distriktu BiH

Očekivana koordinacija: Ministarstvo sigurnosti BiH i nadležni organi za civilnu zaštitu entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Očekivani rok za implementaciju: tokom 2015. - 2016. godine.

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine

- **M-5: Osnažiti značaj, ulogu i izvršnu funkciju koordinacije mjerama zaštite i spašavanja u BiH od poplava kroz opremanje, obučavanje i jačanje vještina Koordinacijskog tijela BiH za zaštitu i spašavanje, stručno – operativnog tijela Vijeća ministara BiH, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju.**

Kroz tekuće aktivnosti postizborne promjene sastava i zasjedanja u novom ili dopunjenom sazivu, potrebno je osigurati sve pretpostavke primjene odredaba Okvirnog zakona o zaštiti i spašavanju u pogledu rada Koordinacijskog tijela BiH za zaštitu i spašavanje, u skladu sa pravnim tumačenjem tih odredaba.

Uključene institucije: Vijeće ministara BiH, vlade entiteta i Brčko Distrikta i uključena ministarstva i drugi organi uprave u ovo Tijelo.

Očekivana koordinacija: Ministarstvo sigurnosti BiH.

Očekivani rok za implementaciju: do polovine 2015. godine.

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine

➤ **M-6: Uspostaviti jedan centar za obučavanje struktura za zaštitu i spašavanje u Bosni i Hercegovini, za više specijalističkih mjera zaštite i spašavanja, u skladu sa međunarodnim standardima i najboljom praksom,**

Preporučuje se da Vijeće ministara BiH, entitetske vlade i Vlada Brčko Distrikta BiH, uz pomoć međunarodnih finansijskih sredstava, postignu rješenje za uspostavu i upravljanje ovim centrom po obrascu tzv. Joint Venture.

Objekti za obučavanje po najvišim standardima ne postoje u BiH, a postojeći kapaciteti ne zadovoljavaju tražene kriterije.

Postojanje više centara za obuku je skupo za ekonomiju BiH. Predloženi centri za spašavanje na vodi u entitetima i Brčko Distriktu BiH bi služili stalnoj taktičkoj obuci tih sastava po stečenim znanjima i sposobnostima u ovakvom centru za obuku, pa je preporučljivo razmotriti mogućnost zajedničkog finansiranja sa donatorima uz izradu Izlazne strategije za funkcioniranje i održavanje centra nakon utvrđenog perioda međunarodne podrške.

Nije isključena i mogućnost određenih specijalističkih obuka u regiji i šire.

Uključene institucije: Vijeće ministara BiH, vlade entiteta i Brčko Distrikta BiH, Ministarstvo odbrane BiH i nadležni organi za civilnu zaštitu entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Očekivana koordinacija: Ministarstvo sigurnosti BiH i nadležni organi za CZ entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Očekivani rok za implementaciju: u period 2015. – 2016. godine.

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine

➤ **M-7: Osnažiti interinstitucionalnu koordinaciju primjene akcija iz EU Direktive o poplavama, na svim traženim nivoima u BiH, kako u domenu nabavke (instaliranje i umrežavanje softvera za mapiranje i procjenu rizika nesreća usljed poplava) tako i u domenu planiranja i provedbe planova i prekogranične razmjene informacija o rizicima poplava i mjerama iz planova.**

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Uključene institucije: nadležna resorna ministarstva, organi i druga tijela BiH, entiteta i Brčko Distrikta BiH (agencije za vode, ministarstva vodoprivrede, organi za civilnu zaštitu, i dr.).

Očekivana koordinacija: Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Ministarstvo sigurnosti BiH. Redovno informiranje vlada u BiH i javnosti.

Očekivani rok za implementaciju: u zavisnosti od raspoloživih budžetskih sredstava i međunarodnih sredstava, integriranje planova, koordinacija planiranja i uspostava softvera za analizu i mapiranje rizika u periodu 2015. – 2016. godine.

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine

- **M-8: Učiniti maksimum zalaganja da se uradi Akcijski plan primjene mjera adaptacije na klimatske promjene u BiH, po globalnom dokumentu CFFAP i EU Strategiji adaptacije na klimatske promjene.**

Mjera se preporučuje s obzirom na izražene škodljive efekte klimatskih promjena i globalnog zatopljenja, kroz manifestne promjene u atmosferi i hidrosferi i pojave učestalijih padavina kiše i poplava, te olujnih vjetrova praćenih gradom i dr. pojava netipičnih za ova područja.

Uključene institucije: interresorna radna grupa ključnih ministarstava i drugih organa uprave i eksperata sa nivoa BiH i entiteta.

Očekivana koordinacija: Ministarstvo civilnih poslova BiH, uz učešće drugih ključnih ministarstava..

Očekivani rok za implementaciju: u toku 2015. – 2016. godine.

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti BiH.

- **M-9: U svjetlu globalne kampanje “Moj grad je otporan na katastrofe” omasoviti broj jedinica lokalne uprave i samouprave u ovoj kampanji, te uvesti u praksu lokalnih zajednica obilježavanje jedanput godišnje navedene kampanje, istog ili sličnog naziva, uz pojačano javno komuniciranje o rizicima, radi razvoja i jačanja javne svijesti o katastrofama (poplave, i dr.).**

Akcije:

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

- Pristup zainteresiranih jedinica lokalne uprave i samouprave navedenoj globalnoj kampanji i aktivno praćenje aktivnosti kampanje,
- Uvođenje u praksu jedinica lokalne uprave i samouprave prigodnih događaja i aktivnosti redukcije rizika poplava i dr. opasnosti za javnost (dani redukcije rizika katastrofa, seminari o redukciji rizika, lokalne RTV emisije promoviranja svijesti o rizicima nesreća, reaffirmiranje povjerenika CZ, i dr.),
- Dostupnost procjena rizika i planova zaštite i spašavanja javnosti i omogućavanje uticaja javnosti na ova pitanja (interinstitucionalnom komunikacijom, masovnim komuniciranjem - obraćanjem organa vlasti javnosti, kroz organizaciju tematskih foruma građana, preko sredstava javnog informiranja,...).

Uključene institucije: jedinice lokalne uprave i samouprave entiteta, Brčko Distrikt BiH, nadležna ministarstva i drugi organi uprave u entitetima, nevladin sektor, međunarodne organizacije, sredstva javnog informiranja.

Očekivana koordinacija: Ministarstvo sigurnosti BiH, Ministarstvo civilnih poslova (u pristupu prema školama) i nadležni organi za civilnu zaštitu entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Očekivani rok za implementaciju: u toku 2015. – 2016. godine.

Predlagač: Ministarstvo sigurnosti BiH.

- **M-10: Izrada katastra klizišta, odrona i potencijalno ugroženih zona i donošenje Jedinstvene metodologije za stabilizaciju padina, u cilju provođenja hitnih mjera (infiltracija oborinskih voda u pukotine kliznog tijela, kontrolisano odvođenje vode sa klizišta, i dr. mjera).**

Akcije:

- Nadležni organi uprave i lokalne zajednice da izvrše procjenu stanja klizišta i odrona na području za koje su nadležni,
- po prethodno izrađenoj i donešenoj „**Jedinstvenoj metodologiji za stabilizaciju padina**“ pripremiti i donijeti „**Program zaštite od klizišta i odrona**“ (uvažavajući specifičnosti BiH, programi u entitetima mogu imati određene razlike u sadržaju, ali treba da su po istoj metodologiji rađeni i da su kompatibilni),

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

- Provođenje općih mjera od klizišta i odrona (npr: legislativne mjere, izrada katastra stanja klizišta i odrona, praćenje procesa klizišta i odrona, edukacija stanovništva, integriranje problematike zaštite od klizišta i odrona u: prostorne planove, u šumske osnove i naravno, plansku dokumentaciju nadležnog organa. Klizišta i odroni se mogu znatno smanjiti pravilnom obradom zemljišta i očuvanjem biljnog pokrivača),
- Izrada i primjena namjenskih softvera – baza podataka o klizištima, odronima, slijeganju tla potencijalno ugrožene zone klizišta, sa: pratećim geodetskim podlogama, geološkim podlogama, hidrogeološkim podlogama, fotodokumentacijom, te opisom geoloških jedinica za svaku lokaciju posebno, a u cilju provođenja hitnih mjera sanacije kao i za trajne sanacione mjere.
- Sanacija šteta od klizišta i odrona, uz naglašen senzibilitet nenarušavanja prirodne ravnoteže i uz jasne kriterije (inter alia, značaj i prioritet objekta, stepen ugroženosti od klizišta i odrona, opravdanost radova - stope rentabilnosti, i dr).

Uključene institucije: Nadležna ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu, okoliš, turizam i prostorno uređenje.

Očekivana koordinacija: nadležni organi na nižim nivoima vlasti za oblast poljoprivrede, vodoprivrede, geologije, okoliša, turizma, kao i prostornog uređenja.

Očekivani rok za implementaciju: tokom 2015. godine.

Predlagač: Federalna uprava civilne zaštite FBiH

- **M-11: Izmjene i dopune jedinstvene metodologije za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća sa posebnim akcentom na: pojednostavljenju postupaka u procesu procjenjivanja šteta i dosljednoj primjeni linije institucionalnih nadležnosti.**

Akcije:

- Priprema i izrada nacрта o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa zakonom,
- Upućivanje u javnu raspravu i pribavljanje mišljenja od nadležnih organa,
- Donošenje propisa i objava u službenom glasilu.

Uključene institucije: Nadležni organi civilne zaštite / zaštite i spašavanja, i vlade, akademska zajednica, nevladin sektor.

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Očekivana koordinacija: vlade i resorna ministarstva i organi uprave, općinski načelnici/gradonačelnici i nadležne službe.

Očekivani rok za implementaciju: krajem 2015. godine.

Predlagači: Federalna uprava civilne zaštite FBiH i Odjel javne sigurnosti Brčko Distrikta BiH.

➤ **M-12: Ažuriranje i dopuna plana odbrane od poplava u Brčko Distriktu.**

(mjera za Brčko Distrikt, ali preporučena za sve jedinice lokalne uprave i samouprave).

Akcije:

- Utvrditi nedostatke postojećeg plana odbrane od poplava i koje preventivne mjere treba ugraditi i provesti kako bi se ublažile posljedice poplava;
- Upućivanje plana Vladi Brčko distrikta na odobravanje;
- Formiranje jedne mješovite jedinice za spašavanje na vodi i pod vodom od cca. 80 pripadnika.

Uključene institucije - glavni akteri: Odjeljenje za javnu sigurnost - pododjeljenje za zaštitu i spašavanje i Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu.

Očekivana koordinacija: Odjeljenja Vlade Brčko distrikta

Očekivani rok za implementaciju: prvo tromjesečje 2015. god.

Predlagač: Odjel javne sigurnosti Brčko Brčko Distrikta BiH

➤ **M-13: Jednom godišnje održati konferenciju ovog tipa, sa regionalnim učešćem, u format klastera preporučenih EU Okvirnom direktivom o vodama.**

Konferencija bi trebala biti organizovana u tri segmenta: 1. Civilna zaštita - značaj, uloga i mjere, 2. Zaštita hidrotehničkih objekata- upravljanje poplavama (kontrola i rizici), 3. Klizišta.

Mjera da se provede kroz akcije koje obuhvataju: uvrštavanje zaključaka i preporuka sa ove konferencije u agendu naredne, te realizaciju zaključaka uz odgovarajući monitoring ključnih institucija i podršku međunarodnih organizacija.

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Uključene institucije - glavni akteri: Organizatori.

Očekivana koordinacija: Organizaciono tijelo – institucije nosioci poslova po navedenim komponentama.

Očekivani rok za implementaciju: kalendarski jednom godišnje.

Predlagač: Inspektorat za upravljanje vodama Vlade Republike Srpske

- **M-14: Institucionalno obezbjeđenje namjenskih finansijskih sredstava – za uklanjanje opasnih materija škodljivih za izvorišta pitke vode i poljoprivredu** (odlagališta jalovine – rudnik Sase“, rudnik boksita u Zvorniku i drugi u regionu, primjer: rudnik antimona u Republici Srbiji, itd.), **uz međudržavnu koordinaciju** (regionalni problem).

Mjeru provoditi kroz niže navedene akcije unutar BiH i regionalno, kroz Savsku komisiju i/ili druge međudržavne sporazume i inicijative:

Akcija 1: Formiranje stručnog tima za uvid u trenutno stanje jalovišta opasnih materija i međudržavna razmjena relevantnih informacija o opasnim materijama.

Akcija 2: Predlaganje mjera i utvrđivanje finansijskog plana realizacije.

Akcija 3: Uklanjanje i sanacija jalovišta.

Uključene institucije: glavni akteri: vlade u BiH i vlade država Jugoistočne Evrope..

Očekivana koordinacija: Savska komisija, ili kroz drugu regionalnu organizaciju oformljen tim sastavljen od inspeksijskih organa država članica.

Očekivani rok za implementaciju: tri (3) godine.

Predlagač: Inspektorat za upravljanje vodama Vlade Republike Srpske

- **M-15: Pored monitoringa kvantiteta voda raditi obavezno i monitoring kvaliteta voda, uz osiguranje regionalne saradnje preko odgovarajućih institucija** (primjer: toksična koncentracija opasne materije cijanida u rijeci Bosni na području grada Doboja u majskim poplavama ove godine, posljedica: kontaminacija zemljišta i vode).

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Mjeru provoditi unutar BiH i regionalno, kroz Savsku komisiju i/ ili druge međudržavne sporazume i inicijative.

Akcija 1: Određivanje monitoring tačaka.

Akcija 2: Prikupljanje rezultata.

Akcija 3: Obrada rezultata.

Uključene institucije: resorna ministarstva ili institucije koje upravljaju vodama.

Očekivana koordinacija: kroz nadležno resorno ministarstvo BiH i Savsku komisiju ili osnivanje komisija po podslivovima u čiji sastav bi ušli inspekcijski organi država članica (distrikti, kao npr. distrikt rijeke Drine)

Očekivani rok za implementaciju: dvije (2) godine.

Predlagač: Inspektorat za upravljanje vodama Vlade Republike Srpske

- **M-16: Planska, međuresorno usklađena i kontrolisana rekultivacija velikih rudničkih površinskih kopova (rekultivacija se ne vrši na adekvatan način) i zabrana neplanske / nekontrolisane sječe šuma kao jednog od uzročnika erozije tla, klizišta i bujičnih poplava.**

Mjera zahtijeva reviziju, harmonizaciju i provođenje legislative, kao i interinstitucionalno sistemsko upravljanje i nadzor u domenu: prostornog planiranja, gazdovanja šumama, energetike, rudarstva, geologije, zaštite i spašavanja, i slično.

Akcija 1: Uspostavljanje saradnje nadležnih institucija.

Akcija 2: Usaglašavanje zakonskih propisa na nivou Jugoistočne Evrope.

Akcija 3: Monitoring dogovorenih aktivnosti.

Uključene institucije- glavni akteri: Resorna ministarstva.

Očekivana koordinacija: oformiti zajedničko koordinaciono tijelo u koje bi ušli inspekcijski organi država članica.

Očekivani rok za implementaciju: jedna do dvije godine.

Predlagač: Inspektorat za upravljanje vodama Vlade Republike Srpske

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

- **M-17: Potrebno je izraditi metodologiju istraživanja i stabilizacije klizišta. Metodologija bi uključila širok dijapazon mjera koje imaju za cilj zaštitu ljudskih života i materijalnih dobara na klizišnim terenima. Za izradu metodologije preporučuje se koordinacija više institucija.**

Uključene institucije: Resorna ministarstva, akademska zajednica, nevladin sektor.

Očekivana koordinacija: Oformiti interresornu radnu grupu – ekspertski tim sastavljen od uključenih institucija.

Očekivani rok za implementaciju: jedna do dvije godine.

Predlagač: Rudarsko- geološko- građevinski fakultet Tuzla (prof.dr. Sabit Zekan)

- **M-18: Jačanje hidrometeorološkog prognoziranja i ranog upozoravanja (monitoringa, mjerenja, razvijanje prognoznih meteoroloških i hidroloških modela)**

Akcije:

- Uspostaviti veći broj automatskih stanica sa „real-time“ podacima u svrhe hidrometeorološkog prognoziranja,
- Jačanje kapaciteta prognoziranja uključujući članstvo u ECMWF, EUMETSAT, ALADIN,
- Edukacija kadrova za potrebe hidrometeorološkog prognoziranja

Uključene institucije – na nivou FBiH: FHMZ, FMVPŠ, Agencije za vodna područja, FUCZ itd, relevantna ministarstva na državnom nivou

Očekivana koordinacija: FHMZ, u Federaciji BiH, i RHMZ u Republici Srpskoj

Očekivani rok implementacije: uspostava navedenih kapaciteta tokom 2015. – 2017. godine, a edukacija kontinuirano sa što je moguće ranijim početkom.

Predlagač: Federalni hidrometeorološki zavod FBiH

- **M-19: Uspostava radarskih mjerenja u svrhu jačanja prognoznih kapaciteta**

Akcije:

- Nowcasting (jačanje kapaciteta za izradu vrlo kratkoročne prognoze od 0-6 sati),
- Tehnička i kadrovska uspostava radarskih mjerenja.

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

Uključene institucije: FHMZ, RHMZ, Ministarstvo sigurnosti BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH.

Očekivana koordinacija: FHMZ, u Federaciji BiH, i RHMZ u Republici Srpskoj

Očekivani rok implementacije: uspostava navedenih kapaciteta tokom 2015. – 2017. godine, a edukacija kontinuirano sa što je moguće ranijim početkom.

Predlagač: Federalni hidrometeorološki zavod FBiH

Preporučene mjere Republičke uprave civilne zaštite Republike Srpske

- Da nadležni organi preduzmu dodatne mjere na unapređenju mehanizma koordinacije i jačanju međusobne saradnje i povjerenja u BiH, pridržavajući se odredbi i nadležnosti koje proizilaze iz zakona kojima je regulisana oblast zaštite i spasavanja.
- Pružiti dodatnu podršku u opremanju i obuci struktura zaštite i spasavanja lokalnih zajednica koje su izložene riziku od poplava;
Da nadležni organi preduzmu dodatne napore na realizaciji preventivnih mjera zaštite od poplava;
- Nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH da izvrše analizu zakona i implementacije zakona koji regulišu oblast zaštite i spasavanja od poplava i da preduzmu neophodne mjere u cilju poboljšanja implementacije odredbi zakona što bi za rezultat imala bolju organizaciju i funkcionisanje svih subjekata društva u zaštiti i spasavanju od poplava;
- Subjektima od značaja za zaštitu i spasavanje od poplava da sagledaju postojeće procjene ugroženosti od poplava i izvrše dodatnu analizu scenarija i kapaciteta i u skladu sa tim izvrše ažuriranje planske i druge dokumentacije;
- Vladama entiteta i Vladi Brčko Distrikta BiH da razmotre potrebu i mogućnost formiranja, opremanja i obuke jednog tima za zaštitu i spasavanje od poplava na nivou entiteta odnosno Brčko Distrikta BiH,
- Subjektima u oblasti zaštite i spasavanja da u komunikaciji sa medijima daju izjave iz domena svoje nadležnosti, a da za pitanja koja izlaze iz okvira njihove nadležnosti medije upute na nadležne organe i institucije;

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

- Da se preduzmu dodatne mjere na izgradnji svijesti kod građana o postojanju rizika od poplava sa posebnim akcentom na potrebu i značaj preventivnog djelovanja pri tom uključujući i neophodnost osiguranja imovine.

Preporučene mjere ostalih učesnika iz akademske zajednice i nevladinog sektora

Idealan pristup bi bio optimalno kombinovanje strukturnih i nestrukturnih mjera.

Identificirani koraci:

- Integrirati poplavni rizik u sektorske planove (prostorni planovi, energetika, poljoprivreda...);
- Nove monitoring stanice u funkciji sistema ranog upozorenja i razvijeni prognostički modeli;
- Pripremiti općinske planove spremnosti i odgovora u slučajevima pojave poplave;
- Gradnja u inundacionim područjima prilagođena očekivanom poplavnom događaju (npr. gradnja na stubovima, vodootporni materijali za podove, zidovi i instalacije pozicija el. prekidača, kablova i uređaja na višem nivou od uobičajenog);
- Podizanje svijesti zajednice o riziku gradnje u poplavnim područjima.

Predlagač: Institut za hidrotehniku Građevinskog fakulteta u Sarajevu.

II - Međunarodni / regionalni nivo

Preporuke institucija i organa BiH, entiteta i Brčko Distrikta BiH

- **M-1: Revizirati bilateralne sporazume o saradnji u zaštiti i spašavanju sa susjednim državama i po potrebi doraditi mjerama prevencije i pripravnosti za srodne prekogranične rizike nesreća**

Sporazumi bi trebali u postupku ažuriranja / dorade uključiti neka od ključnih pitanja obuhvaćenih novim procjenama rizika i međunarodnim instrumentima zaštite od poplava, kao npr. u režimu korištenja i ispuštanja vode tokom velikog priliva voda u korita Rijeka, te oblastima saradnje u prevenciji i pripravnosti za poplave i dr. opasnosti - na provedbi mjera EU Direktive o poplavama o

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

procjenjivanju i upravljanja poplavnim rizikom) obezbjeđenju nepogoda zajedničkog planiranja i provođenja preventivnih.

Preporučuje se aktivna saradnja sa Savskom komisijom u ovim aktivnostima.

Mjera se odnosi na dopunu i elementima procjene rizika i međunarodnih obaveza u pogledu i drugih opasnosti i nesreća, ne samo poplava (npr. požari, prekogranične radijacijske vanredne događaje, industrijske nesreće, pandemije zaraznih oboljenja, zemljotres,...).

Akcije:

- Iniciranje radnih sastanaka međudržavnih komisija za saradnju sa susjednim državama, radi obezbjeđenja zajedničkog procjenjivanja novih rizika i prostora za intervenciju u postojećem sporazumu.
- Analizirati kroz međudržavne komisije potrebu formiranja podkomisija za druge oblasti rizika nesreća (konkretne rizike koji dovode do nesreća procjenjenih u dokumentima država), a rad tih podkomisija (npr. za poplave) bi sadržao zajednički dogovor o režimu korištenja i ispuštanja voda kada se procjenjuju velike količine padavina i dr. pitanja (Sporazum je ugovorni dokument o saradnji između dviju vlada pa može po nekim pitanjima uključiti ad hoc i više sektora)
- Provođenje postupka prihvatanja izmjena i dopuna sporazuma.
- U rad međudržavnih komisija uključiti ad hoc Savsku komisiju i dr. relevantne međunarodne organizacije po ključnim pitanjima (zajednički projekti, prekogranična harmonizacija procjena i planova, i sl.)

Uključene institucije: Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH i Ministarstvo civilnih poslova BiH), nadležna ministarstva i organi uprave entiteta i Brčko Distrikta BiH, kao i susjedne države i njihova resorna ministarstva.

Očekivana koordinacija: Ministarstvo sigurnosti BiH.

Očekivani rok za implementaciju: do kraja 2015. godine.

- **M-2: Jačanje saradnje i koordinacije između nadležnih institucija država uključenih u sistem zaštite od poplava (hidrometeorologija, ...)**

Akcije:

Ministarstvo sigurnosti
Bosne i Hercegovine

- Razmjena podataka i informacija na državnom i regionalnom nivou,
- Standardizacija procedura i protokola mjerenja, procesiranja i razmjene podataka,
- Regionalna integracija hidrometeoroloških servisa u smislu izrade regionalnih klimatskih produkata (SEECOF forum, sezonska prognoza)

Uključene institucije: hidrometeorološke institucije BiH (nadležna ministarstva BiH i entiteta) i država regiona,.

Očekivana koordinacija: Ministarstvo civilnih poslova BiH.

Očekivani rok za implementaciju: do kraja 2015. godine.

➤ **M-3: Organizacija obuka i vježbi po scenariju prekogranične poplave (uz prateće opasnosti – snijeg, klizišta,...), kroz međudržavnu saradnju i uz međunarodnu podršku.**

- Uključene institucije: nadležne institucije BiH i država regiona.
- Očekivana koordinacija: nadležna ministarstva država učesnica (realno bilateralno, a poželjno multilateralno).
- Očekivani rok za implementaciju: u periodu 2015. - 2016 godine dvije TTX, uz prethodne planske konferencije (uz moguću odgovarajuću obuku i prigodne događaje – radionicu sa izložbom opreme, ili sl.).

PREPORUKE EVROPSKIH INSTITUCIJA

Evropske meteorološke institucije i ERCC EU (Centar za koordinaciju odgovora u vanrednim situacijama Evropske unije) prognoziraju pojave nadprosječno velikih padavina tokom proljeća 2015. godine i veliku vjerovatnoću poplava većih razmjera. Preporučuje se pravovremeno poduzimanje mjera prevencije i pripravnosti.